

Protocol informatieverstrekking school naar leerlingen en ouders, voogden en verzorgers

Vso Leystede heeft te maken met verschillende groepen die in meerdere of mindere mate rechten kunnen doen gelden op het verkrijgen van informatie van de school. Hierbij moet rekening gehouden worden met de regelgeving vanuit het Burgerlijk Wetboek (B.W.) en de Wet Bescherming Persoonsgegevens (Wbp).

Binnen de WEC (Wet op de Expertise Centra) zijn eveneens regels opgesteld met betrekking tot informatieverstrekking gericht op het speciaal onderwijs.

Leerlingen:

De toekenning van informatierechten geschiedt in het speciaal onderwijs uitsluitend aan ouders (voogden en verzorgers), die deze rechten hetzij op eigen titel, hetzij als wettelijk vertegenwoordiger van het kind uitoefenen tot de leeftijd van 18 jaar. Zodra een leerling meerderjarig is, verloopt de informatieverstrekking en communicatie via de leerling.

- In tegenstelling tot het regulier onderwijs wordt in het speciaal onderwijs in alle situaties expliciet vermeld dat het om meerderjarig én handelingsbekwaam gaat.
- Uitzondering zijn leerlingen van 18 jaar bij wie sprake is van curatorschap van ouders/voogd (art. 1:38 BW) of mentorschap of bewindvoering. Op vso Leystede is een grotere groep leerlingen die, gezien de aard van hun lichamelijke en/of verstandelijke beperkingen niet als handelingsbekwaam wordt aangemerkt. Veelal is reeds voor hun 18^e verjaardag een traject opgestart voor curatorschap, mentorschap of bewindvoering.

Ouders:

In de WEC wordt onder 'ouders' verstaan 'ouders, voogden en verzorgers'. Hieronder wordt mede verstaan de adoptiefouder en voogd, alsmede de huwelijkspartner of geregistreerd partner of levensgezel van de biologische ouders die gezamenlijk met die biologische ouder het (ouderlijk) gezag over het kind uitoefent.

Van voogdij is sprake als beide (biologische) ouders zijn overleden of de ouders van uitoefening van het ouderlijk gezag zijn ontheven of ontzet.

In situaties waarbij onder toezichtstelling of uithuisplaatsing aan de orde is, wordt een kind bij een pleeggezin ondergebracht. De pleegouders oefenen dan namens degene die formeel met het gezag over het kind is belast het feitelijke gezag uit. Zij worden binnen de WEC gezien als verzorgers.

Ondanks het feit dat de WEC de ouders expliciet als rechthebbenden op informatie over de vorderingen van de leerling aanwijzen, is het juist deze categorie waarbij het soms moeilijk is precies vast te stellen wie de rechthebbende is.

Aan Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek zijn de artikelen 377a t/m 377h toegevoegd.

Deze artikelen handelen over de omgang tussen het kind en de niet met het gezag over dat kind belaste ouder en over de informatie met betrekking tot dit kind waarop die niet met het gezag belaste ouder aanspraak heeft.

Onderstaand leest u op welke manier vso Leystede omgaat met de informatieverstrekking naar ouders, specifiek binnen de artikelen 377a t/m 377h.

Inschrijving

1. Bij inschrijving van de leerling wordt door ouders melding gedaan van de gezinsrelatie waarin deze leerling opgroeit. Wanneer beide ouders gezamenlijk het ouderlijk gezag hebben (of na echtscheiding hebben behouden), dan blijven zij in gelijke mate recht op informatie en consultatie door de school houden. Voor school is het belangrijk dat van beide ouders de adresgegevens bij de school bekend zijn.
2. Indien één van de met gezag belaste ouders bij in- of uitschrijving kenbaar maakt naar de school dat dit met toestemming gebeurt van de andere ouder, gaat de school er vanuit dat dit naar waarheid gebeurt en handelt de school als zodanig. Geschillen hierover blijven tussen de met het gezag belaste ouders, de school neemt hierin geen positie.
3. In geval van echtscheiding of verbreking van de relatie tussen ouders, neemt de school jegens hen beiden een neutrale positie in. De school onthoudt zich dus van betrokkenheid bij conflicten tussen de ex-partners en doet geen uitspraken.
4. Op basis van de situatie bij inschrijving maakt de school afspraken met de ouders over de informatieverstrekking. De regels in dit protocol dienen als uitgangspunt.
5. Indien een leerling woont in een pleeggezin wordt bij plaatsing op de school overleg gevoerd met de pleegouder hoe de school dient te handelen als de juridische ouder zich meldt bij de school. Deze afspraken worden vastgelegd in het hoofddossier van de leerling.
6. In situaties waarbij ouders samenwonen, of (nog) geen sprake is van officiële echtscheiding of beëindiging van geregistreerd partnerschap, hanteren we als regel dat informatie wordt verstuurd naar het huisadres van de leerling. Wij gaan er vanuit dat deze informatie beide ouders zal bereiken.

Communicatie

7. Bij wijzigingen in de gezinsrelatie en gezagsverhouding dienen de ouders de school (de verantwoordelijke teamleider) daarvan direct in kennis te stellen. In geval van verandering van gezagsverhouding onder overlegging van de passages uit de gerechtelijke stukken voor vastlegging in het leerlingendossier.
8. Alle ouders met gezag hebben het hetzelfde recht op informatie en consultatie door de school. De wet maakt geen onderscheid tussen verzorgers en niet-verzorgers. Vso Leystede neemt aan dat er sprake is van een onderlinge regeling tussen ouders om elkaar te informeren over de voortgang van hun zoon of dochter. Indien een ouder in gebreke blijft en de andere ouder meldt zich bij school met het verzoek om informatie, zal de school haar wettelijke verplichting nakomen en deze informatie geven (voor specificatie, zie punt 11 A).
9. Er is een verplichting van ouder tot ouder om informatie te verstrekken. Op grond van artikel 1:377b BW is de ouder die belast is met het gezag gehouden om de andere ouder die niet met het gezag belast is op de hoogte te stellen van gewichtige aangelegenheden met betrekking tot de persoon van het kind en deze te raadplegen over daaromtrent te nemen beslissingen. In betreffende situaties is ook de school verplicht om belangrijke informatie met betrekking tot het kind aan de niet met het gezag belaste ouder te verstrekken. Indien de niet met het gezag belaste ouder bij de school aangeeft informatie over zijn/haar kind te willen ontvangen, zullen wij hieraan tegemoet komen. (voor specificatie, zie punt 11 B). Informatie van de verblijfplaats van een leerling valt

buiten het informatierecht van een ouder en wordt door de school niet aan de andere ouder verstrekt.

10. De uitnodiging voor een oudergesprek over de voortgang en ontwikkeling van hun kind betreft een gezamenlijk gesprek voor beide ouders. In bijzondere situaties kan van de gezamenlijkheid worden afgeweken. Er moet dan binnen een week na de uitnodiging voor de oudergespreksavond een verzoek worden ingediend bij de verantwoordelijke afdelingsdirecteur voor een afzonderlijk gesprek (zodat dit ook tijdig georganiseerd kan worden). De school richt zich in de communicatie en verstrekking van informatie tot de met het gezag belaste ouders. Zie voor de positie van de nieuwe partners van de met gezag belaste ouders (zogenoemde stiefouder) de toelichting op pagina 5.

Informatieverstrekking

11. Welke informatie de school op verzoek van de ouder, bij wie de leerling niet woont, aan hem/haar verstrekt, is afhankelijk van de wettelijke positie ten opzichte van de leerling:
- A. In geval van (mede) gezag omvat de informatieverstrekking hieronder genoemde informatie. Uitgangspunt hierbij blijft dat beide ouders op gelijke wijze geïnformeerd en geconsulteerd worden. Met andere woorden: er is geen sprake van onderscheid tussen verzorger en niet-verzorger. Dit nog los van het feit dat in geval van co-ouderschap dit onderscheid niet te maken is.
- het verstrekken van de schoolgids, de oudernieuwsbrieven, het behandelplan, de rapporten/ toetsresultaten van de leerling in kwestie, overige relevante informatie over de leerling;
 - uitnodiging voor ouderavond en op ouders gerichte schoolactiviteiten, dan wel activiteiten waarbij ouderparticipatie vanuit de school gewenst is;
 - verzoeken om toestemming voor begeleiding en onderzoek van de leerling in het kader van diens schoolloopbaan;
 - inzage in de door de school vastgelegde persoonsgegevens, waaronder het leerlingendossier wanneer de leerling jonger is dan zestien jaar.
- (in het schema is dit de kolom 'alle informatie')
- B. De niet met het gezag belaste ouder ontvangt op zijn/haar verzoek informatie over belangrijke feiten en omstandigheden. Op basis van jurisprudentie:
- rapporten, informatie rond schoolkeuze, informatie met betrekking tot de schoolloopbaan, specifieke problemen **tenzij**
 - a. de informatie ook niet aan de met het gezag of verzorging belaste ouder zou worden verstrekt (zie artikel 377c BW) of
 - b. het belang van de leerling zich daartegen verzet. Indien de school een verzoek om informatie afwijst, zal zij dit met redenen omkleed kenbaar maken aan verzoeker/verzoekster.
- (in schema is dit de kolom 'beperkte informatieverstrekking')
12. Indien wij als school van mening zijn dat het verstrekken van informatie het belang van het kind kan schaden dan kan de school besluiten om af te zien van informatieverstrekking. In voorkomende situaties dan zal de school de kwestie voorleggen aan een onafhankelijke deskundige zoals de jeugdarts van de GGD. Met het oog op artikel 377c en het risico dat naar de rechter gegaan wordt, is een onafhankelijk advies een vereiste.

Bijlage: schematisch overzicht met betrekking tot informatieverstrekking naar ouders

	Voor wie	Alle informatie	Beperkte informatie
A	Ouders die met elkaar zijn getrouwd; voor vader en moeder geldt:	X	
B	Ouders die zijn gescheiden; Voor vader en moeder geldt:	X N.B. geen informatie verstrekken die mogelijk gebruikt kan worden om voordeel ten koste van de andere ouder te behalen	
C	Ouders die hun partnerschap hebben laten registreren	X	
D	Ouders die niet met elkaar zijn getrouwd, maar via goedkeuring van de rechtbank het gezamenlijk gezag uitoefenen	X	
E	Ouder die niet met het gezag is belast		X artikel 1:377c BW Zelf vragen aan de met gezag belaste ouder.
F	In geval van samenwonen, vader heeft kind erkend, niet ingeschreven in gezagsregister; voor vader geldt:		X artikel 1:377c BW
G	In geval van samenwonen, vader heeft kind erkend en ingeschreven in gezagsregister; voor vader en moeder geldt:	X	
H	Ouders hebben samengewoond, nu uit elkaar, kind is erkend, ingeschreven in gezagsregister; voor vader en moeder geldt:	X N.B. geen informatie verstrekken die mogelijk gebruikt kan worden om voordeel ten koste van de andere ouder te behalen	
I	Ouders hebben samengewoond, nu uit elkaar, kind is erkend, maar niet ingeschreven in het gezagsregister; voor vader geldt:		X artikel 1:377c BW
J	Ouders beide uit de ouderlijke macht ontzet, kind is onder voogdij geplaatst; voor vader en moeder geldt:		X artikel 1:377c BW
K	Voogd	X	
L	Biologische vader, die zijn kind niet heeft erkend	Geen informatie	
M	Grootouders die de verzorging van het kind op zich nemen omdat de ouders spoorloos zijn	In principe geen informatie	

Onder Toezicht Stelling

Bij OTS: is er een jeugd- & gezinsbeschermer: de ouders zijn verantwoordelijk voor de verzorging en opvoeding van het kind. Ouders (met gezag) blijven verantwoordelijk tenzij anders door de rechter bepaald, bijvoorbeeld via een machtiging uithuisplaatsing. Overigens blijven ze dan nog wel gezag houden, wederom tenzij anders bepaald (via een gezagsbeëindigende maatregel). Belangrijke beslissingen dienen ouders wel te nemen in overleg met de jeugd- & gezinsbeschermer. In het kader van een ondertoezichtstelling kan de jeugd- & gezinsbeschermer een 'schriftelijke aanwijzing' geven aan een ouder met gezag en/of het kind. Dat is een opdracht die gaat over de opvoeding en verzorging van het kind, die de ouder moet uitvoeren. Een aanwijzing wordt pas gegeven als de ouder of het kind niet wil meewerken.

De jeugd- & gezinsbeschermer is niet belast met het ouderlijk gezag over het kind en is geen wettelijk vertegenwoordiger, hij ondersteunt en adviseert ouders bij de opvoeding. Vanaf 1 januari 2015 (ingang nieuwe Jeugdwet) heeft de jeugd- & gezinsbeschermer een eigenstandig recht op informatie gekregen. Het gevolg is dat artsen, en elke andere derde met een beroepsgeheim, desgevraagd en zonder toestemming van de betrokkenen een jeugd- & gezinsbeschermer informatie moeten verstrekken (spreekplicht). Dit geldt alleen als de informatieverstrekking noodzakelijk is voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling.

Een voogd (K) vervangt de ouder en is wel de wettelijke vertegenwoordiger.

Stiefouders:

Een stiefouder is juridisch gezien (artikel 395 BW) alleen verplicht om bij te dragen in het levensonderhoud van het kind. De stiefouder heeft geen gezag en is geen wettelijk vertegenwoordiger van de minderjarige en kan geen toestemming geven voor onderzoek of behandeling. Voor het verstrekken van gegevens over de minderjarige aan de stiefouder is de toestemming nodig van de ouders met gezag en de minderjarige afhankelijk van diens leeftijd. Datzelfde geldt wanneer de stiefouder aanwezig wil zijn bij gesprekken met de minderjarige. Omdat de stiefouder gedurende het huwelijk of geregistreerd partnerschap deel uitmaakt van het gezin, waarin de jeugdige opgroeit, kan deze wel een belangrijke rol in het leven van de minderjarige spelen. Om deze reden kan de school van mening zijn dat het in het kader van het onderzoek of behandeling zinvol kan zijn om de stiefouder te spreken om diens visie op de situatie of onderzoeksvraag met betrekking tot het kind te horen. Dat is iets anders dan dat de stiefouder buiten de gezag dragende ouders en/of minderjarige om op de hoogte komt van gegevens over de minderjarige. Dat kan, zoals gezegd, alleen met hun uitdrukkelijke toestemming.

Definitie Jaren des Onderscheids:

Een cliënt/persoon/leerling wordt geacht in ieder geval de jaren des onderscheids te hebben bereikt als hij de leeftijd van 16 jaar heeft bereikt, tenzij hij niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake.

Definitie handelingsbekwaam:

Iemand die de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt.

Toelichting begrip 'Handelingsonbekwaam':

Iemand die door de rechter is beoordeeld op het niet zelfstandig of met enige hulp, beslissingen kunnen nemen die van grote invloed zijn op het eigen leven.

Voor dit protocol is in mei 2014 gebruikgemaakt van een voorbeeldprotocol van de VKO Centrum voor Katholieke Onderwijs. Voor de juridische aspecten is het beoordeeld door mw. Drs. A. de Koning (Edux Onderwijsadvies).

In mei 2017 geactualiseerd op basis van veranderende regelgeving en advies van W. Tazelaar, DOEN.

Bijlage: Artikelen Burgerlijk Wetboek

Bijlage: Artikelen Burgerlijk Wetboek

Artikel 377a

1. *Het kind heeft het recht op omgang met zijn ouders en met degene die in een nauwe persoonlijke betrekking tot hem staat. De niet met het gezag belaste ouder heeft het recht op en de verplichting tot omgang met zijn kind.*
2. *De rechter stelt op verzoek van de ouders of van een van hen of degene die in een nauwe persoonlijke betrekking staat tot het kind, al dan niet voor bepaalde tijd, een regeling inzake de uitoefening van het omgangsrecht vast dan wel ontzegt, al dan niet voor bepaalde tijd, het recht op omgang.*
3. *De rechter ontzegt het recht op omgang slechts, indien:*
 - a. *omgang ernstig nadeel zou opleveren voor de geestelijke of lichamelijke ontwikkeling van het kind, of*
 - b. *de ouder of degene die in een nauwe persoonlijke betrekking staat tot het kind kennelijk ongeschikt of kennelijk niet in staat moet worden geacht tot omgang, of*
 - c. *het kind dat twaalf jaren of ouder is, bij zijn verhoor van ernstige bezwaren tegen omgang met zijn ouder of met degene met wie hij in een nauwe persoonlijke betrekking staat heeft doen blijken, of*
 - d. *omgang anderszins in strijd is met zwaarwegende belangen van het kind.*

Artikel 377b

1. *De ouder die met het gezag is belast, is gehouden de niet met het gezag belaste ouder op de hoogte te stellen omtrent gewichtige aangelegenheden met betrekking tot de persoon en het vermogen van het kind en deze te raadplegen - zo nodig door tussenkomst van derden - over daaromtrent te nemen beslissingen. Op verzoek van een ouder kan de rechter ter zake een regeling vaststellen.*
2. *Indien het belang van het kind zulks vereist kan de rechter zowel op verzoek van de met het gezag belaste ouder als ambtshalve bepalen dat het eerste lid van dit artikel buiten toepassing blijft.*
3. *Artikel 377e is van overeenkomstige toepassing.*

Artikel 377c

1. *Onverminderd het bepaalde in artikel 377b van dit boek wordt de niet met het gezag belaste ouder desgevraagd door derden die beroepshalve beschikken over informatie inzake belangrijke feiten en omstandigheden die de persoon van het kind of diens verzorging en opvoeding betreffen, daarvan op de hoogte gesteld, tenzij die derde de informatie niet op gelijke wijze zou verschaffen aan degene die met het gezag over het kind is belast dan wel bij wie het kind zijn gewone verblijfplaats heeft, of het belang van het kind zich tegen het verschaffen van informatie verzet.*
2. *Indien de informatie is geweigerd, kan de rechter op verzoek van de in het eerste lid van dit artikel bedoelde ouder bepalen dat de informatie op de door hem aan te geven wijze moet worden verstrekt. De rechter wijst het verzoek in ieder geval af, indien het belang van het kind zich tegen het verschaffen van de informatie verzet.*

Artikel 377d

1. *Onverminderd het bepaalde in het tweede lid van dit artikel, begint de uitoefening van het recht op omgang zodra de desbetreffende beschikking in kracht van gewijsde is gegaan of, indien zij uitvoerbaar bij voorraad is verklaard, daags nadat de beschikking is verstrekt of verzonden.*
2. *De uitoefening van het recht op omgang begint, indien tevens een beschikking inzake het gezag is of wordt gegeven, niet eerder dan op het tijdstip waarop voor de andere ouder of voor de voogd het gezag is begonnen.*

Artikel 377e

De rechtbank kan op verzoek van de ouders of van een van hen of van degene die in een nauwe persoonlijke betrekking staat tot het kind een beslissing inzake de omgang alsmede een door de ouders onderling getroffen omgangsregeling wijzigen op grond dat nadien de omstandigheden zijn gewijzigd, of dat bij het nemen van de beslissing van onjuiste of onvolledige gegevens is uitgegaan.

Artikel 377g

De rechter kan, indien haar blijkt dat de minderjarige van twaalf jaar of ouder hierop prijs stelt, ambtshalve een beslissing geven op de voet van de artikelen 377a of 377b, dan wel zodanige beslissing op de voet van artikel 377e van dit boek wijzigen. Hetzelfde geldt indien de minderjarige de leeftijd van twaalf jaren nog niet heeft bereikt, maar in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake.